

Flytende om vanndirektivet

VANN Den norske regjeringen har svart ESA på hvordan Norge vil forholde seg til vanndirektivet. Hva svaret egentlig betyr, er det delte meninger om.

AV HAAKON BARSTAD

HAAKON.BARSTAD@EUROPOWER.COM

Om et og samme brev er det sendt to ganske forskjellige pressemeldinger. Miljøverndepartementet skriver følgende:

– Norske myndigheter fastholder at norsk gjennomføring er i tråd med direktivets krav.

Om det samme brevet skriver en gruppe interesseorganisasjoner det stikk motsatte: – Norske myndigheter bøyer av for kritikk fra ESA.

Nyansene kan være viktige. Bransjeorganisasjonen Energi Norge har hevdet at om streng tolkning av vanndirektivet legges til grunn, vil det kunne bety at norsk kraftproduksjon blir redusert med opptil 10 TWh i året. Med en strømpris på 30 øre per kWh betyr det et inntektstap på tre milliarder kroner årlig for norske kraftselskap.

LVK gikk til ESA

I mai ba ESA (EØS-avtalens kontrollorgan) det norske Miljøverndepartementet om forklaringer på hvordan Norge håndterer vanndirektivet. Årsaken til at ESA har engasjert seg, er at Landsamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK), 70 elveeierlag og flere andre organisasjoner har klaget Norges praksis inn for kontrollorganet i Brussel.

I et brev datert 31. juli får ESA svar fra Miljøverndepartementet. Det er altså dette brevet departementet og interesseorganisasjonene er uenige om hvilke innrømmelser som egentlig blir gitt.

Departementet presiserer i en pressemelding at norske myndigheter mener at det ikke er grunnlag for å åpne sak mot Norge, og begrunner dette med at Norge gjennomfører de prosesser direktivet krever.

Så mens ESA vurderer om de skal åpne sak mot Norge, er partene her hjemme uenige om norske myndigheter har bøyd av eller ikke.

Uavhengig eller basert på

Først slipper vi til LVK, representert ved Tine Larsen i Advokatfirmaet Lund & Co.

– Departementet poengterer at norsk gjennomføring er i tråd med direktivets krav. Hvordan kan da dere konkludere med at Norge bøyer av for LVKs krav?

– Det kreves inngående kjennskap til saken for å fange opp den avgjørende forskjellen i ordbruken. Myndighetene vil gjerne skape et bilde av at det er slik det har vært ment hele tiden. Men i en resolusjon fra 2010 slo regjeringen fast at miljømålene i regulerte vassdrag skal «basere seg på eksisterende vilkår i gamle vannkraftkonsesjoner», sier Larsen.

Det innebar at miljømål ble satt i henhold til den gamle konsesjonen, og ikke til en ny vurdering etter dagens situasjon.

– I det siste brevet skriver departementet at miljømål skal settes «uavhengig av eksisterende vilkår gitt i konsesjonen.» Om miljømålene i regulerte vassdrag skal «basere seg på» eller «settes uavhengig av» eksisterende vilkår er to helt ulike situasjoner, sier Larsen.

Hun presiserer at oversettelsen fra engelsk til norsk er det LVK som står for.

Stoler ikke på regjeringen

Videre står det i brevet fra departementet til ESA at «alle relevante konsesjoner revurderes hvert sjette år i tråd med artikkel 11 (5) og med planleggingssyklusene i Direktivet. Dette vil finne sted uavhengig av hvilken lovgivning konsesjonen er i henhold til».

– Dette representerer også et nytt syn fra regjeringen, som tidligere har ment at konsesjonsvilkår er henvist til revisjonen først etter 50 år, deretter hvert 30. år, sier Larsen.

LVK er dermed fornøyd med brevet, men stoler ikke på at regjeringen følger det opp i praksis.

– Vi deler ikke regjeringens syn på at regelverket er tilstrekkelig tilpasset vanndirektivets krav, sier Larsen.

– Hva kan konsekvensene for norske kraftselskaper bli hvis LVKs holdning blir lagt til grunn fullt ut?

– Da må kraftselskapene – som alle andre som påvirker vannmiljøet – ta høyde for nødvendige miljøtilpasninger i driften, og at dette i større grad kan skje uavhengig av revisjonsinstituttet, sier hun.

– Behandlingen fast

Statssekretær Ellen Øseth (SV) i Miljøverndepartementet er opptatt

av at brevet ikke betyr vesentlige endringer.

– Behandling av vassdragskonsesjoner og vilkårsrevisjoner ligger fast. Det nye er de forpliktende vannforvaltningsplanene som utarbeides. De skal gjelde fra 2016 til 2021, sier hun.

– LVK tolker brevet som at regjeringen går inn for at miljømål skal vurderes hvert sjette år, ikke hvert 30. år som tidligere. Er dette riktig?

– Miljømål skal i henhold til vannforskriften vurderes hvert sjette år. En revisjon etter vassdragslovgivningen er en mer omfattende prosess. Der kan det tas opp forhold som ikke vurderes i forvaltningsplaner etter

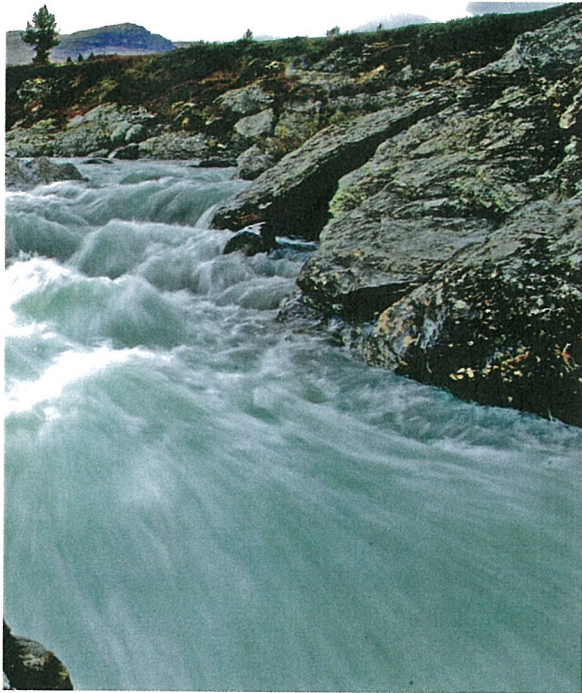
Fakta

Vanndirektivet

- Vanndirektivet er et EU-direktiv som legger rammene for forvaltningen av vann.
- Det er innlemmet i EØS-avtalen og dermed forpliktende også for Norge.
- Direktivet omfatter alt ferskvann, både overflatevann og grunnvann, samt kystvann én nautisk mil fra grunnlinjen.
- Innen utgangen av 2015 skal alle vannforekomster ha god kjemisk og økologisk tilstand.

Miljømål i henhold til vanndirektivet kan gjøre det aktuelt med endringer i magasin vannstand og vannføring i vassdrag.

Ellen Øseth, statssekretær

VANN-DIREKTIVET: ESA mistenker at den norske regjeringen mener det er overflødig med ny informasjon når det skal gjøres miljøvurderinger av norske vannmagasin og vassdrag. Kontrollorganet vurderer derfor å åpne sak mot Norge. FOTO: HAAKON BARSTAD

vanndirektivet. Dersom fastsatte miljømål krever tiltak etter en samfunnsmessig kost/nyttevurdering, kan vassdragsmyndigheten pålegge endringer, uavhengig av revisjonsordningen, sier Øseth.

– ESA vurderer å åpne sak mot Norge angående vanndirektivet. Hva er egentlig norske myndigheter og ESA uenige om?

– ESA har stilt spørsmål rundt fastsettelse av miljømål og tiltaksprogram. Og om norsk lovverk er så uoversiktlig at det kan hindre gjennomføring av nødvendige avbøtende tiltak. Norske myndigheter mener at vi har nødvendige virkemidler, og at det ikke er rettslig grunnlag for å gå videre med saken, sier hun.

– Hva kan konsekvensene bli hvis LVKs holdning blir lagt til grunn?

– Vår klare oppfatning er at vi oppfyller direktivets krav, og at det ikke er grunnlag for å gå til sak mot Norge. Vi ser derfor ikke behov for å spekulere i hva som eventuelt kan skje, sier statssekretæren.

Tapping og fylling

Øseth ønsker derimot å knytte noen kommentarer til en tidligere publisert artikkel på europower.com. Der sto det at «...kjernen i striden er at direktivet har grenser for hvor raskt norske vannmagasin kan tappes og fylles. Det har også regler for minstevanntappinger i elver. Direktivene krever at

grensene må vurderes minst hvert sjette år.»

– Verken vanndirektivet eller vannforskriften inneholder grenser for tapping og fylling av vannmagasin, eller regler for minstevanntapping. Disse tiltakene kan være aktuelle for å oppnå miljømål i henhold til direktivet, og vil i tilfelle bli fastsatt ut fra en individuell vurdering. Det vil være basert på en samfunnsøkonomisk vurdering, der det blir gjort en avveining mellom miljøfordeler mot ulempen ved produksjonstap. Miljømål og miljømålsoppnåelse i henhold til vanndirektivet skal vurderes hvert sjette år, sier Øseth.

Vanndirektivet gjelder

Statssekretæren reagerte også på denne formuleringen: «...den norske regjeringen mener at ikke alle deler av direktivet gjelder for vannkraftverk. Om direktivet skal gjelde fullt ut, vil det bety at norske vannmagasin kan få lavere maks-vannstand og vassdragene høyere minste-vannstand. Altså blir lagringskapasiteten i vannmagasinene redusert, og mer vann må renne utenfor turbinene.»

– Vanndirektivet gjelder for alle sektorer, også vannkraftsektoren. Miljømål i henhold til vanndirektivet kan gjøre det aktuelt med endringer i magasin-vannstand og vannføring i vassdrag. Alle vedtak om endringer i gitte konsesjoner, må behandles etter relevant sektorlovverk, sier hun. ■

Følg saken på nett:
www.europower.com

TOLKER BREVET: Tine Larsen i Advokatfirmaet Lund & Co representerer LVK (Landsamanslutninga av Vasskraftkommunar). – Om miljømålene i regulerte vassdrag skal «basere seg på» eller «settes uavhengig av» eksisterende vilkår er to helt ulike situasjoner, sier Larsen. FOTO: LUND & CO

HAR SENDT BREV: Statssekretær Ellen Øseth (SV) i Miljøverndepartementet sier at behandling av vassdragskonsesjoner ligger fast. FOTO: HAAKON BARSTAD

KOSTNADSEFFEKTIVT FUNDAMENTDESIGN FOR 12.000 VINDMØLLER

COWI har mer enn 30 års erfaring i utvikling av vindkraftprosjekter over hele verden. Vi er med i alle prosjektfaser, miljøforhold, møllefundamenter, vegger og nettilknytning, samt anbud og ledelse.

COWI er akkreditert av DANAK for verifikasjon av effektkurver.

Vil du vite mer?

Kontakt Per Vølund, pevl@cowi.dk
eller Håvard Moen, hvmo@cowi.no

www.cowi.com

COWI

COWI er et av Nordens ledende flerfaglige rådgivende ingeniørselskap. Vi er ca 6300 medarbeidere innen teknikk, miljø og samfunnsplanlegging.